1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City 3, N. J. HEnderson 4-0237, HEnderson 4-0807, УНСоюз: HEnderson 5-8740 — Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125, УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 204. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 25-го ЖОВТНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 25, 1963 No. 204. VOL. LXX.

ПРЕЗИДЕНТ ОБГОВОРЮЄ З ПРОВІДНИКАМИ КОНҐРЕСУ СПРАВУ ГРОМАДЯНСЬКИХ ПРАВ

Вашингтон. — Президент Кеннеді і віце - президент Линдон Б. Джансон конферували із демократичними і республіканськими провідниками в Палатній Правничій Комісії 23-го жовтня, щоб намовити їх відкинути той законопроєкт в справі охорони громадянських прав, який ухвалила Палатна Правнича Підкомісія а який є занадто радикальний і тому немає виглядів на те, щоб його затвердила 35-членна Правнича Комісія в Палаті, а пізніше і ціла Палата Репрезентантів. В бюрі Президента були присутні спікер Палати Джан В. Кормек, провідник демократичної більшости в Палаті — Карл Алберт, провідник республіканської меншости Чарлз А. Галлек та республіканський віп Леслі С. Арендс. Був в Білому Домі і голова цієї Комісії Еменюел Селлер та визначний республіканський член її конгресмен Вілліям МекКоллок. В сусідній кімнаті чекали брат Президента головний прокуратор Роберт Ф. Кеннеді, його заступник Ніколас Каценбах та асистент головного прокуратора в справах громадянських прав Бирк Маршалл. Але ці наради в Білому Домі мали тільки частинний успіх, бо не вдалося урядові переконати більшість 35-членної Комісії, щоб злагіднила проєкт Підкомісії. Але Комісія погодилася відкласти голосування над цією справою, яке мало відбутися вже 23-го жовтня, і тепер залишається час на дальші переговори, а голосування відбудеться в другому тижні. Треба додати, що ці переговори в Білому Домі були секретні. Пресовий секретар Білого Дому П'єр Салінґер по полудні заперечив був вістку, що Президент конферуватиме з конгресовими провідниками. В Комісії республіканці мають 14 представників і більшість з них є за тісою редакцією, що її ухвалила Підкомісія. Північні демократи не можуть бути проти проєкту Підкомісії, бо бояться, щоб їм не закидали представники неґрів, що вони є проти них. Північні демократи навмисно голосували можуть за радикальну редакцію цього законопроєкту, бо цим способом доведуть до того, що повна Палата Репрезентантів не матиме більшости в користь закону про охорону громадянських прав. Уряд знає про це і старається, щоб Комісія злагіднила проєкт в тому дусі, в якому він був зредагований урядом та внесений до Конґресу, бо зрадикалізований проєкт, що його прийняла Підкомісія, немає найменших виглядів на те, щоб міг здобути більшість Палати. Згідно з проєктом Підкомісії Департамент Справедливости мав би право вносити скарги проти всіх тих, які порушують закон про охорону громадянських прав. Проєкт Підкомісії рекомендує заборону сеґреґації у всіх публічних місцях. Але проти цих пунктів законопроєкту є сильна опозиція між республіканцями та деякими демократами, які прихильно ставляться до урядового проєкту в цій справі.

Д-р Бравн не вірить в те, що СССР веде перед в змаганнях до лету на Місяць

Буенос Айрес. — Відомий фахівець від космічних летів д-р Вернгер фон Бравн, промовляючи в Клюбі летунства до 500 присутніх, заявив, що він не вірить в те, щоб СССР міг мати таку сильну ракету, яка могла б відбути подорож на Місяць і назад скорше, ніж можуть це зробити ЗДА. Д-р Бравн давніше заявляв, що американські астронавти зможуть відбути подорож до Місяця ще в цій декаді, це значить перед 1970-им роком. Щодо співпраці з СССР в леті до Місяця, про яку згадував недавно президент Кеннеді, то д-р фон Бравн не вірить в те, щоб обидві країни могли співпрацювати в цій ділянці, бо їхні програми й ракети є дуже різнородні. Але і СССР і ЗДА могли б тісно співпрацювати тоді, коли вже будуть на Місяці, подібно як вони співпрацюють в Антарктиці. Д-р Бравн повідомив, що американську ракету „Сатурн 5" 350 стіп завдовжки, будуть випробовувати в 1966-му році.

Сенат пропонує реорганізацію закордонної допомоги

Вашингтон. — Сенатська Комісія Закордонних Справ домагається, щоб основно перерганізувати закордонну допомогу. Ця Комісія переслала повному Сенатові проєкт, згідно з яким в цьому фінансовому році, що зачався 1-го липня ц. р., ЗДА видали б на закордонну допомогу суму $4,202,365.000. Сенатська Комісія домагається, щоб всі позички для економічного розвитку повинні бути передані до таких фінансових інституцій, як Міжнародний Банк для Відбудови й Розвитку (Світовий Банк). Коло б так сталося, тоді всі інші держави світу побачили ясно, що справа відбудови й розвитку економічно слабих держав повинна бути підтримувана всіми іншими країнами, а не тільки ЗДА, як це досі є, бо є ще й інші багаті держави в світі, а не тільки ЗДА. Сенатська Комісія Закордонних Справ рекомендує урядові виготовити відповідний плян для найближчої сесії Конгресу. Комісія домагається також, щоб уряд перевірив справу та ствердив, котра держава дійсно потребує американської допомоги, бо вже є такі країни, які „самі можуть дбати про себе". В урядових колах також думають над тим, щоб недорозвиненим країнам допомагали і інші багаті держави, а не тільки самі ЗДА.

УКРАЇНЦІ У СВЯТІШОГО ОТЦЯ ПАВЛА VI

Рим, (О. Ж.). — Друга половина вересня і жовтень, це в Римі й південній Італії туристичний сезон для щасливих людей: над Вічним Містом і всією країною ще сяє сліпуче сонце, в осінніх дощах все свіжо зеленіє, але немає спеки. Але на світі — видно — не так то й багато щасливих людей, і тому поїзди, що йдуть до Риму, напівпорожні, пусті шляхи й не видно натовпу туристів. Довкола Колізею — порожньо, на площі св. Петра — також, хоч вона залита сонцем, як звичайно.

Під час сесії Вселенського Собору площа св. Петра вийнятково порожня, бо доступ до церкви замкнений. Автомашини й таксі переїздять на висоті обеліску, а основний рух проходить двома раменами вздовж неповторної колонади. Сьогодні, 18 жовтня сесія Собору триває до полудня, а потім починається авдієнція у Святішого Отця. Бар'єрами замкнені всі проходи під правим крилом колонади. Умундурована й у цивільному швайцарська гвардія спрямовує прохожих поза бар'єри. Та нас пропускають, ледве тільки вимовляємо маґічне сьогодні слово „україно", тобто — українець. Бо вартовим і впорядникам відомо, що сьогодні Папа Павло УІ приймає українську групу.

О год. 11.30 починають збиратися українці. Їх дивно багато, бож відомо, що в Римі українська колонія маленька. Але повний автобус приїздить з Рокка ді Папа, малого містечка, що розкинулось на вершку однієї з Альбанських гір і вдивляється в прозоре Альбанське озеро, наповнене чистою водою кратеру колишнього вулькану. Під цією горою біліють модерні будинки. Це — Міжнародний Центр ім. Пія XII „За кращий світ", в якому збираються різні групи для розважань і студійних зустрічей. Саме тепер тут відбуваються Студійні Дні Українського Християнського Руху та Наукова Конференція з нагоди 90-ліття НТШ і 40-ліття Українського Богословського Наукового Товариства.

Черговим автобусом приїздить Мала Семінарія, яка в один автобус не вміщається, бо під проводом оо. Салезіянів тут навчається майже сотка дітей і підлітків (понад 60% — українські діти з Англії). Це тепер єдина в українській діяспорі середня школа з модерними методами навчання. 14-го жовтня її в рамах спеціяльної урочистости піднесено до ступня понтифікальної...

Рядами сходять з мальовничого горба Джаніколью, студенти Колеґії Св. Йосафата — всі в рясах. Прибувають оо. Василіяни, далі Сестри Служебниці, Сестри Василіянки, священики, затруднені при Ватикані. Бачимо майже всю маленьку українську римську колонію, на чолі з пані Ольгою Коновалець, яку зараз же обступають усі, щоб висловити їй свою пошану. Між присутніми бачимо й ред. В. Душника з Ню Йорку в товаристві панни Міщишин, яку несподівано відкрили: вона вже два роки працює в американській амбасаді...

З різних брам Ватикану виходять і прямують до Бронзової брами українські Отці Собору. Вони знаходять тут багато знайомих, і пані О. Коновалець здивовано та вдоволено похитує головою: не одного з владик знала вона ще студентом Колеґії св. Йосафата...

У лагідному промінні осіннього сонця непомітно минає година наших „зборів", протягом якої полагоджуються

(Закінчення на стор. 3)

ЛАДЖ ПРИЇЗДИТЬ ДО ВАШИНҐТОНУ ДЛЯ НАРАД У СПРАВІ В'ЄТНАМУ

Генрі Кебот Ладж

Сайґон. — Американський амбасадор у Південному В'єтнамі Генрі Кебот Ладж прибуде з кінцем цього місяця, або з початком листопада ц. р. до Вашинґтону для нарад у справі дальшої політики Америки у відношенні до Південного В'єтнаму. Колишній амбасадор ЗДА в Об'єднаних Націях за президентури Д. Д. Айзенгавера і колишній республіканський кандидат на віце - президента, Генрі Кебот Ладж був призначений на амбасадора у Південному В'єтнамі 22 серпня ц. р., саме в день після того, як уряд през. Нґо Дінг Дієма перевів поліційний рейд на всі більші пагоди у Південному В'єтнамі й масово виарештував буддистських монахів та монахинь. Після того уряд повів поліційні репресії проти студентів і професорів, які демонстрували проти реакційної і диктаторської системи правління Нґо Дінг Дієма і його брата Нґо Дінг Ню. Мирне переконування американською дипломацією названих південно-в'єтнамських правителів, щоб вони змінили курс внутрішньої політики по лінії демократизації режиму і соціяльно - економічних реформ, не дали ніякого висліду. Коли кілька днів тому Америка повідомила уряд Нґо Дінг Дієма, що вона припиняє виплату грошей так званим спеціяльним частинам, що їх той уряд вживає для поліційних акцій проти власних громадян, замість для воювання проти комуністичних партизанів, Нґо Дінг Дієм проголосив, що ті спеціяльні частини будтуть утримувані з інших джерел. Внаслідку скарги вісьмох буддистських країн, зголошеної в Об'єднаних Націях проти Південного В'єтнаму за переслідування буддистів і порушування прав людини, до Південного В'єтнаму прибула 7-членна слідча Комісія ОН під проводом Абдула Рахмана Пажвака з Пакистану. Він заявив, що буде зберігати абсолютну об'єктивність в досліджуванні відносин в Південному В'єтнамі. Уряд Нґо Дінг Дієма стоїть на становищі, що він ніколи буддистів не переслідував і всю вину скидає на нібито комуністичну інфільтрацію в рядах буддистів. Можливо, що уряд Нґо Дінг Дієма не допустить місії ОН до буддистських в'язнів, число яких не відоме. Один із лідерів антирежимового руху буддистів в Південному В'єтнамі перебуває в американській амбасаді, до якої скрився перед переслідуванням місцевих властей. Генрі Кебот Ладж відлетить до Вашинґтону після того, як та Комісія Об'єднаних Націй переведе свою роботу.

Союзові секретарі Філядельфії плянують подвоїти свої організаційні успіхи

Філядельфія. — В п'ятницю 18 жовтня секретарі місцевих Відділів УНСоюзу з Філядельфії відбули нараду, користаючи з побуту на загальних зборах ЗУАДК гол. секретаря УНСоюзу, Ярослава Падоха. Предметом нарад було успішне закінчення цьогорічної кампанії за збільшення числа членів УНСоюзу. Філядельфійська округа повинна здобути в цьому році 500 нових членів. До цього часу здобуто тільки половину. З уваги на це секретарі обговорювали енергійну акцію впродовж останніх трьох місяців цього року з метою вповні виконати прийняте зобов'язання та закінчити цей рік новим організаційним успіхом. Особливу увагу присвячено новій акцидентовій грамоті, яка дуже добре поширюється і має вигляди стати одною з найпопулярніших грамот УНСоюзу. Гол. секретар УНСоюзу докладно обговорив цей новий рід забезпечення, вказуючи, що акцидентова грамота найбільш надається на те, щоб члени УНСоюзу доповнили собі нею своє раніше забезпечення. Дуже низькі вкладки (9 до 15 дол. річно), за це високе дол. 5.000-10.000 забезпечення дають змогу всім набути його, навіть незаможним членам УНСоюзу. Гол. секретар підмітив визначні успіхи здобуті в цьогорічній кампанії секретарями І. Одежиньким, М. Сеником, Г. Тимчієм Оленою Штогрин, О. Бакам, М. Мартиненком, Евгенією Воловняк, Й. Хомою, П. Сербою, Ніною Самокиши, С. Гавришем, Е. Барилою і іншими та закликав усіх місцевих секретарів доложити старань, щоб стати членами Клюбу Заслужених Союзовців, для чого треба приднати бодай 25 членів та добути медалю о. Грушки, яку одержать ті, що приєднають для УНС бодай 10 членів впродовж цього року. На заклик секретаря п. І. Струка приявні зобов'язалися повести живу акцію в справі вдання поштової марки Т. Шевченка. Скріплення активности 15 Відділів УНСоюзу, що приміщуються в самій Філядельфії, матиме значення для оживлення цілої філядельфійської округи, яка об'єднує 5 Відділів з близько 7,000 членів.

Українки взяли участь у імпрезі Скавток в Ню Йорку

Ню Йорк. (О. К.) — 17-го жовтня тут у великій залі готелю Американа відбулася в пополудневих годинах вдала імпреза для придбання фондів у висоті 950.000 долярів на працю із Скавтками міста Ню Йорку та пошанування цих американських громадських діячок, що найбільше приложили праці при збірці тисяч долярів на таку шляхетну ціль. Понад 1000 жінок приглядалося цікавій програмі, що її вивели на спосіб циркової вистави різні відділи молодших та старших дівочих скавтів. Поміж присутніми на залі можна було завважити також групу українок, що були гостями пані Анастазії Бродин; були це пані: Ю. Кулик, О. Кізьмович, М. Макарушка і В. Заклинська.

Коли бачимо такий щедрий відгук американського жіноцтва міста Ню Йорку для придбання фінансової помочі скавтовій організації, то виникає питання, чи і в нашому громадянстві не могли б саме жінки зорганізувати подібну імпрезу для підтримки українського Пласту?

● **Дванадцята книжка Української Малої Енциклопедії** проф. Євгена Онацького вийшла з друку в Буенос Айрес, Арґентина. Вона нараховує 128 сторінок й охоплює гасла від Пошани до Ризико. Друкується вже 13 книжка УМЕ, в якій першим гаслом буде Ризький мир.

Д-р Марія Клячко й Ева Піддубчишин доповідатимуть про свої відвідини в Україні

Ню Йорк. — Управа Ню-йоркського відділу Товариства Українських Професіоналістів з адв. Д. Кузиком на чолі інформує, що її заходами відбудеться тут в п'ятницю 1-го листопада о год. 7:30 веч. в залях Українського Інституту Америки доповідь д-ра Марії Клячко про її недавні відвідини в Україні. Д-р Марія Клячко й п-і Ева Піддубишин тільки що повернулися із тримісячної подорожі по Европі, з чого один місяць вересень перебули на Україні, де відвідали Львів, Київ, Одесу, Ялту, Полтаву, Харків та інші міста. Під час своїх відвідин вони мали багато зустрічей і розмов головно в університетах України, в управліннях міст, як також з приватними особами.

● **Літературний Вечір на пошану Івана Багряного** влаштовують Об'єднання Українських Письменників „Слово" й Українська Вільна Академія Наук в суботу 26 жовтня ц. р. о год. 7-ій веч. в будинку УВАН. У програмі вечора: Слово про І. Багряного; І. Багряний у себе вдома (кінохроніка); говорить І. Багряний (запис на стрічці); читання уривків із творів І. Багряного; музичні точки. Участь беруть: Ганна Шерей, Лариса Кукрицька - Лисняк, Марія Цісик, Григорій Костюк, Володимир Лисняк.

В Римі відбулися Студійні Дні УХР

Рим. (О. Ж.). — Вічне Місто, що притягає тепер увагу всього світу фактом другої сесії Вселенського Собору, стало на один тиждень теж в якійсь мірі осередком української думки. В ньому бо перебувають не тільки українські Отці Собору — 16 Владик, очолені Ексцел. Митрополитом-Ісповідником Кир Йосифом Сліпим, але й тридцятка українських вчених, політичних та громадських діячів, журналістів і взагалі людей думки. З нагоди свого десятиріччя, Український Християнський Рух влаштував в затишному приміщенні Міжнародного Центру ім. Пія XII „За Кращий Світ", в підримській місцевості Рокка ді Папа, Студійні Дні, що тривали від 13 до 16 жовтня. Опісля, від 18 до 20-го жовтня тут же відбулася Наукова Конференція у 90-ліття Наукового Товариства ім. Шевченка та 40-ліття Українського Богословського Наукового Т-ва. В одній і другій імпрезах взяли участь українські Владики, виступаючи як доповідачі чи учасники дискусії.

Студійні дні УХР почалися Службою Божою, що її відправив ЙЕ ВПреосвящ. Кир Іван Бучко. Наукова Конференція вислухала Служби Божої, яку правив ЙЕ. Високопреосвященніший Первоієрарх Митрополит Йосиф Сліпий, член основник та довголітній голова БНТ-ва та один з найдавніших членів НТШ. Студійні Дні почалися інавґураційною доповіддю про Другий Ватиканський Вселенський Собор, яку виголосив ЙЕ ВПреосвящ. Кир Максим Германюк ЧНІ, Архиєпископ Вінніпеґу й Митрополит Української Католицької Провінції в Канаді, дійсний член НТШ. Далі йшли 18 доповідей, по яких була жива й вийнятково цікава дискусія, бож між доповідачами було лише 25% членів УХР, а решта представники різних середовищ, що їх об'єднує одна думка про добро української справи та наше майбутнє. В рамах Наукової Канференції виголошено 20 доповідей, які в основному торкалися релігійної та церковної проблематики, або тем — так чи інакше пов'язаних з Церквою і релігійним життям українського народу. Виміна думок також була вийнятково широка. Доки преса дістане повне звідомлення з цієї зустрічі та доки кореспонденти розглянуть поодинокі проблеми, що були піднесені й дискутовані, слід сказати, що була це справді незвичайна зустріч, яка заповнила прогалину, що її ми боляче відчуваємо: виміни думок для осягнення єдности дії усього українського суспільства на чужині, не зважаючи на його різнородні й глибокі поділи, чим фактично ці наші поділи послаблювались би, а в майбутньому принесли б повне узгіднення і духову єдність. Подібна зустріч ледве чи була б можлива при іншій ініціятиві, як аполітичного й невтрального УХР, не кажучи вже про технічні й матеріяльні труднощі. Нема сумніву, що безпосереднім наслідком цієї зустрічі будуть дискусії піднесених проблем в поодиноких осередках, що далі нас зближуватимуть і кристалізуватимуть спільний погляд в поодиноких питаннях. Нема також сумніву, що висунені тут проблеми будуть винесені на сторінки преси й таким чином матимуть засяг і поза Европу, сприятимуть подібним ініціятивам за океаном, наближатимуть реальне здійснення ідеї Світового Конґресу Вільних Українців. Ред. В. Душник з Ню Йорку був пильним слухачем доповідей та дискусій і сам виступав перед зібраними на Студійних Днях і Науковій Конференції з інформаціями про проблеми українців, що живуть і працюють в ЗДА.

● **Наукова конференція Товариства Українських Інженерів Америки** відбудеться в суботу 26 жовтня ц. р. в залях Українського Інституту Америки при 2 Іст 79-та стріт у Ню Йорку. В програмі конференції передбачені доповіді: Петра Грицака, Юрія Кедровського, Михайла Головатого, Всеволода Голубничого, Богдана Чайківського, Лева Кушніра, Петра Марфея, Володимира Косоноцького і Зиновія Глов'яка. Почнеться конференція о год. 12.30 в полудне.

Британський парлямент має затвердити нового прем'єра щойно 12 листопада

Лондон. — Британський уряд вирішив відкласти засідання парляменту яке мало відбутись 29 цього місяця, на 12 листопада, щоб дати змогу новому прем'єрові, лордові Гюмові, зректися свого шляхетського титулу і перевести свою кандидатуру в доповняльних виборах в окрузі Кінросс, де якраз недавно помер був тамошній консервативний посол. Ці вибори відбудуться 7 листопада і Гюм певний, що він виграє їх. У такому випадку зможе особисто з'явитися в парляменті і виголосити першу декляративну промову, після якої відбудеться дебата і голосування над довір'ям. Теоретично, член палати лордів також може бути прем'єром, але має ускладнене урядування, бо за англійською традицією — член палати лордів не має права вступу до палати громад, — тим часом в новітніх часах не палата лордів, а палата громад вирішує всі найважливіші державні справи.

Москва організує фронт комуністичних партій проти Пейпінґу

Москва. — Московський „Комуніст" виступив із закликом до всіх комуністичних партій у світі, щоб вони засуджували компартію Китаю. Большевики твердять, що коли не припинити впору китайських комуністів на їхньому шляху, то „наслідки будуть важкі для всього комуністичного руху". „Комуніст" закидає китайським комуністам перебрання від троцькістів теорії про „перманентну революцію", плекання „культу особи", намагання заступити ленінізм „маоїзмом", створення теорії про спеціяльні спільні інтереси Азії, Африки і Південної Америки всупереч марксо - ленінському принципові спільности всього комуністичного руху — і т. п. Закиди і заклик „Комуніста" передано зараз потім через аґенцію ТАСС-а. У світі є 86 комуністичних партій. Із них коло 65 заявились за Москвою, решта „невтральні" або по стороні Пейпінґу. На святкування 46-их роковин большевицької революції мають прибути до Москви коло 25 комуністичних делеґацій. Наради з ними мають приготовити ґрунт під скликання збіговища всіх існуючих у світі компартій задля „засудження" китайських комуністів.

Малярка Марія Гарасовська-Дачишин відбула подорож до Польщі і на Лемківщину

Редакцію „Свободи" відвідала у вівторок 22-го жовтня цього року відома українська малярка з Шикаґо п-і Марія Ґарасовська - Дачишин, яка того ж дня вернулася із своєї тримісячної подорожі до Европи. Під час цієї подорожі п-і Гарасовська - Дачишин відвідувала головним чином Польщу і зокрема Лемківщину, де змальовувала красвиди Криниці й інших лемківських місцевостей. У Криниці зустрічалася із відомим українським малярем світової уже слави Никифором Криницьким. В Кракові відвідала Академію мистецтв, як також відомого українського маляра, колись професора цієї Академії Лева Ґеца. Під час свого перебування у Варшаві відвідала мистецькі майстерні польського різьбаря проф. Ксаверія Дуніковського. Повернувшися до ЗДА, п-і М. Гарасовська - Дачишин плянує влаштувати виставку своїх малярських праць в Українському Інституті Америки у Ню Йорку, на якій будуть показані найновіші її образи із Лемківщини і з Колорадо.

Марія Гарасовська - Дачишин

В АМЕРИЦІ

● **Три судді Найвищого Суду** ЗДА Артур Ґолдберґ, Вілліям О. Даґлес та Вілліям Дж. Бреннен висловили свою думку, що смертна кара за злочин знасилування жінки є „занадто суворою", і що цю кару можна б уважати за незгідну з Конституцією ЗДА. Але більшість не поділяє цієї думки, і тому смертні засуди не були скасовані. Апеляції були зроблені на основі інших арґументів, і адвокати не покликувалися на те, що смертний засуд в цьому випадку не є згідний із Конституцією.

● **17-го жовтня** президент Кеннеді підписав закон про оборонний бюджет на фінансовий рік 1964-ий в сумі $ 47,2 більйона, на $ 1,8 більйона менше, від тієї суми, про яку просив уряд на початку цього року.

● **Хоч лікарі та їхня організація** публікують статистику, що тютюн спричиняє недугу пістряка легенів та серця, то американці на це не зважають і, для „заспокоєння нервів" щораз більше курять, і Амерікен Табекко Компані в тому році має чистого прибутку на дол. 18,219.000, а в минулому році її прибуток становив — дол. 17,496.000.

● **Провідник негритянського населення в боротьбі за зрівняння в громадянських правах** Луїс Е. Ловмекс вислав депешу до сенатора Беррі Ґолдвотера, з закликом, щоб він дебатував над негритянською програмою, бо досі коло сенатора збираються такі елементи, які виразно є проти того, щоб негритянське населення дістало рівні права з білими. В другій депеші, висланій до голови Крайового Республіканського Комітету конґресмена Вілліяма Міллера Ловмекс заявляє, що негритянські виборці не будуть голосувати за республіканців, коли вони не припинять протинегритянської акції сенатора Ґолдвотера.

У СВІТІ

● **Уряд в Об'єднаній Арабській Республіці** розпочав роботи для врятування славетних Нубійських святинь над Нілем. Цим святиням, здебільша з часів Рамзеса II, грозить затоплення, коли буде збудована Асванська гребля, яку фінансують Совєти. Для врятування святинь треба 36 мільйонів дол. ЗДА обіцяли на ту ціль 12 мільйонів.

● **В Індонезії** відкрили новий шлях, що його збудували за 8 мільйонів долярів, які — як довготермінову і низькопроцентову позику дали ЗДА. Однак індонезійський уряд заборонив, щоб на відповідній параді поставити американський прапор поруч індонезійського.

● **Югославія, Мадярщина і Румунія,** найбільш заінтересовані у плавбі по Дунаю, поширюють його береги та будують велику греблю, яка має облегшити плавбу до Чорного моря. Реалізація того проєкту має бути закінчена 1971 року. Жертвою того проєкту впадуть 5 югославських сел і 4 румунські, разом на 25.000 мешканців, яких треба буде переселити.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і мony orders вас тавляти на: "Svoboda"
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Назад до „єдинонеділимої"

Черговим етапом у далекосяжній і широкорозгорненій кремлівськими самодержцями акції перетворення Совєтського Союзу в нову єдину й неділиму російську імперію з єдиною в ній російською мовою і культурою є встановлення „плянувальних комітетів", що своїми функціями і компетенціями охоплюватимуть по дві, три чи й більше совєтських республік з метою нібито доцільнішого й успішнішого використання людської сили і природних ресурсів існуючих економічних районів. Є багато даних на те, що ці буцімто виключно економічні плянувальні комітети в майбутньому будуть перетворені в систему державної й економічної адміністрації на місце теперішніх національних республік і автономних областей. Їх функції і завдання будуть поширені поза економіку й охоплюватимуть практично не тільки всі ділянки державного життя, але й різні ділянки культури.

Встановлення „плянувальних комітетів", як і недавні повідомлення про те, що в деяких обширах Совєтського Союзу, як, наприклад, в Середній Азії, на Закавказзі та в Балтиці вже почалося „укрупнювання" окремих республік в ширші „сфедеровані" організми, свідчить, що кремлівські самодержці рішилися вже цілком конкретно обертати Совєтський Союз на „єдинонеділимую Росію". Така тенденція виявилася вже в новій програмі КПСС з її тезами про „злиття народів" і про єдину „совєтську культуру", яка має замінити теперішні етнічні культури, а підтвердилася вона в виступі Хрущова, який заявив: „Ми не смієм замикатися, наче ті запеклі націоналісти, в наших національних границях та намагатися розвивати всі ділянки економіки в такому сліпому й безвихідному колі", бо, „якщо ми будемо йти в тому напрямку, то не збудуємо комунізму ніколи".

Об'єднування совєтських республік в „сфедералізовані" державно - адміністраційні організми буде здійснюватися не тільки з допомогою економічних покищо керівних комітетів та органів чи таких засобів, як переміщування національностей та їх русифікація, але й шляхом використовування національних аспірацій окремих національностей і вигравання одних народів проти других. Творячи нову, „укрупнену" закавказьку совєтську республіку з грузинського, вірменського й азербайджанського народів, Москва вабитиме кожну з цих національностей перспективами її провідної ролі в майбутній „федерації", і то не тільки в адміністраційному напрямку, але й в культурній та мовній ділянках. Це саме буде і в центральній Азії, де Москва нацьковуватиме візіями „першенства" одних проти других — узбеків, таджиків, туркменів і киргизів. Не виключено, що Українську ССР „укрупнять" разом з Молдавською та деякими суміжними областями в одну „федерацію", задоволяючи цим амбіції українців і розбуджуючи протиукраїнські ресентименти серед молдаван та інших народів СССР.

Чи вдасться Москві здійснити свої пляни — покаже майбутнє. Сьогодні певне тільки одне: національна свідомість і державницькі аспірації окремих поневолених народів настільки сильні, що Москві не поведеться їх знищити ані насиллям, ані перфідними візіями „першенства". Воля цих народів до самовизначення перекреслить і найбільш вирафінувані пляни та заходи кремлівських самодержців створити з них погній для відновлення „єдинонеділимої".

„Пацифіст" Тіто

Диктаторський президент комуністичної Югославії, Йосиф Тіто, виступив у минулий вівторок перед Генеральною Асамблеєю Об'єднаних Націй з проєктом виготовити у формі міжнародного закону правила „мирного співіснування" між державами з різним політично - економічним устроєм. Тіто таврував холодну війну та зброєння і палко рекомендував вічний мир. Водночас він „забув" про дрібничку: що і холодна війна і перегони у зброєнні почалися виключно внаслідок совєтського агресивного походу проти Заходу і внаслідок того імперіялістичного гону міжнародного комунізму, який проявився і проявляється в Кореї, в Ляосі, у В'єтнамі чи на Кубі.

Оцим своїм „миролюбним" виступом в Об'єднаних Націях Тіто, так би мовити, припечатав свою облудну „невтральність", яка дозволяє йому цілуватися з Хрущовим і запевняти в офіційних, спільних з Хрущовим комунікатах, що в усіх найважливіших справах міжнародної політики становище СССР і Югославії „майже ідентичне", і водночас отримувати від Заходу допомогу в усіх можливих формах. У 1948-му році, коли Сталін повів кампанію проти „ревізіоністів", що їх лідером був ніби Тіто, і коли внаслідок тієї кампанії виключено Югославію з Комінформу, З'єдинені Держави поспішили з допомогою Тітові. Вони вийшли із засновку, що краще мати діло з Тітом, як із ставленцем сталінської Москви, бо практично неможливо було сподіватися переходу Югославії на конституційно - демократичний лад. В результаті комуністична Югославія дістала до цього часу від ЗДА близько трьох більйонів долярів допомоги, включно із зброєю.

Ця допомогова політика Америки у відношенні до Югославії і Тіта була вже неоднократно предметом гострої критики на терені Конгресу й на сторінках американської преси. Здорове неґативне становище американської публічної опінії супроти Тіта закривало перед ним до цього часу двері до Америки. У 1957-му році він мав уже приїхати до Вашингтону, але, у зв'язку з рішучими опозиційними голосами в Конгресі, йому „порадили" відкликати ту візиту. У 1960-му році, коли він прибув до ЗДА на Генеральну Асамблею ОН, президент Айзенгавер зустрівся з ним у Ню Йорку, але не запросив його до Вашингтону. Щойно тепер, внаслідок заходів попереднього амбасадора ЗДА в Беоґраді, Джорджа Кеннана, Тіто здійснив свою мрію — його вітали у Вашингтоні 21 гарматнім пострілом і вшанували парадним обідом. Вправді, сторожі Білого Дому вдалося тримати здалека фотографів, коли Кеннеді й Тіто стискали один одному руку, але все ж увіковічнено на світлині всміхненого американського президента поміж югославським диктатором та його дружиною.

Ані американська примирлива політика, ані хитрість Тіта в лявіруванні між Москвою і Вашингтоном, ані його фарисейське проповідування вічного миру без відречення від імперіялістичних цілей комунізму — не обманули патріотичних сербів, хорватів і словінців, політичних емігрантів, які своїми яскравими демонстраціями пригадали Америці, хто такий Тіто. Він — націонал - комуніст, але все одно комуніст, який кривавими розправами з усіма своїми противниками дістався до влади, висилає до в'язниці кожного відважнішого критика і підтримує Москву в усіх міжнародних справах. Симпатії ворогів Москви й комунізму мусять бути по стороні тих, які кричали на адресу Тіта: „вбивник", „тиран".

Мирослав Прокоп

„УСАМОСТІЙНЕННЯ" ЗАМІСТЬ „ВИЗВОЛЕННЯ"

(В пошуках концепції американської політики у відношенні до сателітів Москви)

III

У двох попередніх статтях я говорив про сучасні тенденції в американській закордонній політиці у відношенні до сателітів Москви і про те, наскільки вони побудовані на здорових основах та в чому їх слабості. В цій статті розгляну питання, чи така політика може мати відношення до України.

Йде про сателітів, а не про Україну

Насамперед треба розвіяти одну, часто в нас поширювану ілюзію про те, що між положенням України, з одного боку, і Польщі, Румунії та Чехо - Словаччини, з другого, немає великої різниці. Отже, різниця є велика, і то з огляду на зовнішньополітичне положення, як і з огляду на внутрішні сили тих народів.

Якщо йде про перше, то ніхто в світі не піддає тепер під сумнів державно - політичної окремішности польської, угорської чи болгарської націй. Ніхто не вважає їх за „традиційну" частину Росії. Правда, подекуди зараховують їх в сферу впливів російської імперіяльної політики, але це щось інше. Навіть найбільші русифікатори не мають надії сателітів зрусифікувати і, послідовно, ніхто на Заході не уважає, що вони з часом перетворяться на росіян.

З Україною все це, як відомо, виглядає інакше. Навіть найбільші політичні мужі на Заході, отже й в Америці, переплутують українців з росіянами, і то часто в офіційних виступах, ідентифікуючи СССР з Росією. Для західніх діячів такі „термінологічні" тонкощі може видаються без значення. Але вони мають велике значення для українського народу. Велику увагу на них звертають також у Москві. Тому з таким невдоволенням і напастями приймають там кожний, навіть чисто деклярятивний, виступ діячів Заходу в українській справі, байдуже чи йде про роковини 22-го січня, чи про Тиждень Поневолених Націй, чи про пам'ятник Шевченкові у Вашингтоні.

Відмінність становища України видна також у з'ясованих тенденціях американської закордонної політики у відношенні до сателітів, конкретно у намаганнях Америки розбудувати зв'язки з урядами й народами тих держав. Нічого подібного не пишеться про Україну. Навіть приватні підприємці типу відомого американського імпресаріо Соля Юрока везуть на Захід передусім ансамблі з Російської СФСР. А це дуже на руку російським шовіністам в СССР, бо підтверджує у світі опінію, що СССР — це справді тільки Росія.

Однак, несправедливо було б за такий стан винуватити тільки американських чи взагалі західніх діячів.

Потенціял боротьби за самостійність в Україні слабший, як у сателітів

Йде тут про другу ілюзію, якою в нас часто пробують виправдувати наші невдачі. Це — уявлення, що до нас особливо неприхильно чи ворожо ставляться у світі, і що вся вина за поневолення українського народу спадає на ворогів. Що в нас приятелів мало, а ворогів багато, — це правда. Мабуть, навіть більше, як в інших народів. Але важко цим оправдувати всі нещастя України. Впродовж історичного розвитку української нації основне джерело її нещасть було не назовні, а всередині. Справа не так у некорисному географічному положенні, і не тільки в тому, що Україна була прохідним полем для чужої експансії, як передусім у наших власних слабостях.

Не інакше й сьогодні. В порівнянні з сателітами Москви, ми в багатьох відношеннях відстаємо. Безперечно, вони не зазнали таких спустошень, як Україна, хоч би в 30-их роках нашого сторіччя. Москва поневолює їх коротший час і не в таких розмірах, як українців. Процес державного усамостійнення України у великій мірі послаблює насильна русифікація, заселювання України чужинцями тощо. В обличчі такого наступу і труднощів треба відмітити, як особливе явище, самооборону народу, передусім поставу численних діячів української культури, мистецтва, літератури, звичайних громадян, зокрема молоді, що боронять права рідної мови, нашу історичну традицію, що, словом, протиставляються офіційній течії. В цьому спротиві є багато відданости, патріотизму і геройства. Це — великий показник сили народу.

Алеж справа, власне, у згаданій течії, що її творить не тільки Москва а й ті зневірені та байдужі, що стають погноєм для її політики в Україні. Нічого вже казати про прямих малоросів і ренеґатів. Це вони несуть співвідповідальність за те, що сьогодні по містах України переважає російська мова, що 12% українців у Совєтському Союзі вважає російську мову за рідну.

Особливе слово тут належить сказати про верхівку УССР. Майже сорок років тому писав Вячеслав Липинський, що одною з передумов державної самостійности України є те, щоб кожночасна її провідна верства захопилась українською ідеєю, щоб вона утотожнювала свої інтереси з національними інтересами всього народу і щоб за них була готова боротися; щоб, словом, українські „пани" держали з народом, а не з ворогом. Коли з цим критерієм підійти до сучасних керівників УССР, то важко добачити в їхніх ділах будь-які сліди єдности з народом. Навпаки, їхні діла доказують, що вони задовольняються ролею наставників над українським народом.

Недавно в польському паризькому журналі „Культура" виступив із серією статтей колишній польський комуніст, Вітолд Єдліцький. В цих статтях вказував він на те, що часто провідні польські комуністи з власної волі і без заохоти Москви загострюють курс своєї політики в Польщі. Але там іде ще про людей, що сяк-так пов'язані з своїм народом. Дехто з них був довголітнім учасником боротьби Польщі за незалежність. Це важко сказати про сучасних вождів КП України, яких біографії часто невідомі українському народові. Їх важко уявити хоч би в ролі румунського Джорджу Дей, що боронив румунські економічні інтереси проти втручання Москви.

В таких умовах не можна ставити на одну площину Україну і Польщу чи Угорщину тоді, коли йде про сучасні тенденції американської політики у відношенні до Східньої Европи.

Чи з цього треба робити висновок, що ця політика для українського народу мало інтересна? Зовсім ні. Радше навпаки. Бо українському народові зовсім не байдуже те, що діється на західніх кордонах України, серед ближчих і дальших сусідів, так само, як йому не байдуже те, що діється в Росії. І тут і там пом'якшування режиму і посилювання боротьби за політичні, соціяльні і національні права — в прямому українському інтересі. Що більше, такий розвиток може посилювати теж боротьбу українського народу за самостійність. А в той же час тільки така боротьба може зробити українську націю фактором, з яким будуть рахуватися не тільки в Росії, але й на Заході. Це мусить мати на увазі також українська еміґрація, яка тепер більше, як колинебудь досі, має змогу стати співтворцем у процесі боротьби української нації за державну самостійність.

(Кінець)

Михайло Килимний

ЦЬОГО РАЗУ ПРОМИНУЛО

Куритиба. — Недавнє повстання сержантів у столичному місті країни Бразилія, згідно з матеріялами судового слідства, мало на меті встановити „синдикально - соціялістичний" режим, як перший етап до створення „Бразилійської Совєтської Соціялістичної Республіки".

Не дивно, отже, що кожний новий страйк, кожне потягнення уряду, політичних партій чи й поодиноких державних і політичних діячів, відразу викликає серед населення страх, а то й паніку. Під цим оглядом найкритичніші дні навістили Бразилію від 1-го до 8-го жовтня.

1-го жовтня часописи надрукували інтерв'ю губернатора естада Ґвабанра Карльоса Лясерди, уділене кореспондентові американської газети „Лос Анджелес Таймс", Джулію Гардтові. В тому інтерв'ю Лясерда сказав, що президент Жвон Гулярт впаде ще до кінця року. Лясерда змалював тяжке економічне й політичне становище Бразилії, підкреслив нездатність уряду встановити порядок і зазначив, що ніяка фінансова допомога іззовні не допоможе, бо уряд не використає її як слід. До речі, саме тоді міністер фінансів Карвальо Пінто перебував у Вашингтоні, де... домовлявся про матеріяльну допомогу для своєї країни.

Міністри військовий, військово - морської фльоти та аеронавтики гостро виступили проти Карльоса Лясерди, всіляко його обзиваючи і вимагаючи суворої для нього кари.

Слідом за тим Лясерда офіційно заявив, що він нічого не відкликує із сказаного американському кореспондентові, а відносно трьох названих міністрів запевнив, що вони не досидять на своїх становищах до 1965-го року, коли мають бути вибори нового президента. На арештування Карльоса Лясерди виписано ордер, але, ніхто не відважився той наказ виконати, бо конституція не дозволяє арештувати губернаторів. Лясерда кілька днів не виходив з урядового палацу. Старшини відділів спадунів і танкістів, які мали „дати раду" з Лясердою, зволікали.

В той час виступив у пресі губернатор вирішального для країни естада Сан Павльо, Адемар де Баррос, стверджуючи, що естада Сан Павльо та Мінас Жерайс готові активно виступити проти комунізму. Уряд, зокрема згадані вище міністри, почали вживати заходів також проти цього губернатора. Але й тут далі погроз не пішло.

Міністри військовий, військово - морської фльоти, аеронавтики і юстиції внесли на розгляд уряду пропозицію запровадити в Бразилії стан облоги. Цю пропозицію схвалено, і вона, вже в імені президента, пішла на затвердження парляменту. Президент мотивував потребу запровадження стану облоги „інтересами країни", підкреслюючи, що цього хоче ввесь нарід. Очевидно, виходив він з міркувань, що бразилійське населення готове підтримати „тверду руку", яка б навела в країні порядок і поліпшила життя людей. Таке наставлення загалу було продемонстроване під час голосування над встановленням президенціяльного режиму. Законопроєкт, поданий міністрами, передбачав стан облоги на 30 днів, з евентуальним продовженням його на розсуд президента, без потреби поновного схвалення парляментом. Так президент мав офіційно дістати права повновладного диктатора, фактично на неозначений реченець.

Однак, як кажуть в Бразилії, „нумер не вийшов". Парлямент, населення і преса не дістали від президента та його уряду переконливого вияснення, для чого потрібно вводити стан облоги. Напевно, коли б було задекляровано, що який стан потрібний для приборкання комуністичних елементів, припинення страйків, подолання зростання дорожнечі, впорядкування державної адміністрації, президент знайшов би належну підтримку. Але такої декляраці не було, і тому склалося враження, що стан облоги вирішили запровадити для розправи з Лясердою, Адемаром де Барросом, взагалі з неминули урядові людьми та організаціями, а теж, можливо, й для встановлення іншої системи шляхом вивищування керівництва професійними синдикатами, міцно опанованого комуністичними впливами.

Федеральний парлямент пропозицію президента почав відтягати з розглядом. Тим часом майже всі губернатори висловились проти запровадження стану облоги. Те саме заявили багато військовиків, зокрема командувач другої військової округи в Сан Павльо, численні громадські організації, депутати федерального й естадуального парляментів, проводи різних політичних партій. Протягом двох-трьох днів стало зрозуміло, що парлямент не схвалить пропозиції президента. І що ж тоді буде?

Питання зависло в повітрі, хвилюючи всіх, включно з міністрами та президентом, які днями й ночами нараджувалися в тій справі. Бразилія жила в переконанні, що в разі парлямент відкине законопроєкт про стан облоги, а президент наполягатиме на своєму, вибухне кривава громадянська війна.

За день до того, як парлямент мав розглядати законопроєкт, деякі депутати з партії президента (ПТБ) запропонували ввести стан облоги не в усій країні, а тільки в естадах Ґванабара та Сан Павльо. Це вже цілком ясно визначило, для чого саме потрібний стан облоги, і проти законопроєкту ще більше посилилась протестаційна акція. Тож за кілька годин до початку засідання президент... відкликав свій законопроєкт.

Здавалось, над Бразилією нависне нова проблема — Жвон Гулярт відречеться влади, і хто тоді перебере президентуру? Гулярт в досить оригінальний спосіб витлумачив ситуацію: „Відступ перед народом не є ніяким відступом".

Отже, президент та міністри й далі залишаються на своїх становищах. Уряд, мовляв, керуючись національними інтересами, хоче мати в країні мир та спокій, і тому відкликав свій законопроєкт. Пояснення з посиланнями на інтереси країни і народу прозвучало парадоксально, бо ще кілька днів перед тим таке ж пояснення давав президент, вносячи своє подання до парляменту про запровадження стану облоги. Як би там не було, населення зідхнуло з полегшею. Але загальний стан в країні під кожним оглядом залишився загрозливий. Без рішучих заходів годі його направити, навіть годі бодай трохи поліпшити. Самими гарними словами тут нічого вдіяти не можна.

Після того, як президент завернув свій законопроєкт, у пресі розгорнулась гостра критика діяльности уряду і особисто президента. Губернатор Карльос Лясерда вніс до сенату скаргу на президента, сповнену тяжких обвинувачень. У тій же скарзі він повідомив, що буде кандидувати на президентський пост у 1965-му році. Дуже гостру статтю написав колишній міністер фінансів, відомий журналіст Евженіо Гудін. В наголовку своєї статті назвав він Гулярта „поганим бразилійцем".

Голова міської управи Куритиби, Іво Арзуа, у „Газета де Ново" вдарив на сполох, заявляючи, що російські комуністи створили в Бразилії свої бази і провадять політичну війну, намагаючись накинути бразилійському народові рабство. Арзуа пише, що численні комуністичні аґенти попролазили до губернаторських палаців, федеральних міністерств, естадуальних секретаріятів, професійних синдикатів, війська, судових органів, парляменту і навіть до кліру. Подібних пресових виступів чимало, і в них ясно вичувається страх, щоб „ліві елементи" не захопили влади в країні.

Спротив, що на нього натрапив законопроєкт про стан облоги, яскраво засвідчив загальне бажання бразилійського народу зберегти демократичну систему, оздоровивши країну від довгої і тяжкої хвороби. Виявилося, що симпатикам Куби і Москви не так легко буде здійснювати свої підступні наміри. А таких симпатиків є тут багато і особливо міцне гніздо звили вони собі в проводах професійних синдикатів та студентських організацій.

Цього разу, на щастя, небезпека проминула. Але як буде наступного разу? Уряд і президент мусять добре попрацювати над тим, щоб більше не доводити країну до подібного стану. Тут без швидкої й рішучої направи всього життя ніяк не обійтися.

Степан Куропась

Я ВІДВІДАВ УКРАЇНУ

(1)

Вступ

Два роки збирався я відвідати Україну, та не щастило дістати візи на в'їзд до СССР. Аж бюро Ковбасюка, що його ведуть Віра і Антін Шумейко, запевнило мене, що візу, якщо їхати з групою туристів, дістати можна. Це бюро вже кілька років організує туристичні подорожі на Україну і має в цій справі досвід.

Чи безпечно їхати? — На це питання важко відповісти. Звичайно американський пашпорт ґарантує його власникові державну охорону, а „Інтурист", який є аґенцією совєтської служби безпеки, пильнує туристів і ними опікується. Раз людина дістала совєтську візу і маршрут, яким вона має їхати, виглядає, що подорожньому ніщо не загрожує.

Але можуть зайти комплікації: туристові можуть закинути контрабанду, шпіонаж, образу уряду СССР і десятки інших гріхів, яких він не допустився. Важко тоді американській амбасаді боронити такого туриста, бо Москва твердить: „Треба шанувати край, який ви відвідали. Ви є гістьми, і треба бути в СССР чемним. Тут нема місця на американський спосіб життя".

Уже в Москві в американській амбасаді нам сказали, що арешти американців в СССР — на денному порядку. Людина сидить у в'язниці, а амбасада старається її звільнити. А звільнення залежить від того, яке є обвинувачення. Людина сидить довгий чи короткий час. Буває й таке, що туриста звільняють і перепрошують, мовляв, арешт був помилковий. Але на війну з приводу арешту і безправного засуду туриста Америка, звичайно, не піде, бо це дрібна для неї справа.

Отже, я рішив їхати, щоб на власні очі побачити, що діється на Україні. Що там нема волі і самостійности, не треба аж так далеко їхати, щоб переконатися. Нема на світі українця при здоровому глузді, який вірив би, що Україна, — дарма, що вона є членом Об'єднаних Націй — є самостійною країною.

Але Україна в географічному понятті, хоч і дуже обкраяна, існує і має навіть свого „президента". Американські українці переважно не знають, хто є тим „президентом", бо його часто міняють.

Я волію мати відомості з першої руки, хочу мати контакт з людьми на Україні, бо думаю, що кожна еміґрація завмирає, якщо не має контакту з рідним краєм.

Я відвідав Україну зі своїм сином. Я не впливав на нього, щоб дивився на все моїми очима. Він дав волю своїм очам, думкам і ногам. Йому в Москві відібрали всі фільми, і йому дуже жаль за ними. Але він потішав себе тим, що йому ніхто не відбере того, що він бачив.

Наша туристична група складалася з 10 осіб, роджених в Америці, 3-ох новоприбулих і 9 старших еміґрантів.

З Ню Йорку до Амстердаму ми приїхали 29 липня в неділю ранком. Амстердам мало чим різниться від американських міст. На летовищі англійські написи, товари, преса, гарні почекальні з усім комфортом. Там купили ми востаннє ще американської горілки, яка наполовину дешевша, як в Америці, бо звільнена від податку. Не хотіли ми везти горілку на Україну, але ціни нас намовили купити по п'ять пляшок — найбільшу кількість, дозволену на одну особу.

Попрощалися ми з Голляндією і відлетіли до Варшави. Летіли, оминаючи Східню Німеччину, бо її уряд не хоче, щоб чужі літаки перелітали через її територію. Вже в неділю вполудне приземлилися на варшавському летовищі.

У Варшаві ми пробули три дні. Летовище, почекальні і контроля тут дуже примітивні. Люди облягають летовище в надії — як нам пояснювали — побачити знайомого з Америки або хоч дістати американських папірос, жувальної гуми чи доляра на пам'ятку.

Урядничка з бюра „Орбіс", а була це німка, що добре володіє англійською мовою, перебрала нашу групу і окремим автобусом завезла до готелю „Варшава". Дорога через місто робила гнітюче враження: вибоїста, курна, вузька. По дорозі написи з осторогою: „Керовцо, просіми уважаць на дзєці".

„Варшава" іззовні виглядає не зле. Але всередині бруд, невигода, нема навіть доброго дзеркала, щоб підголитися. Готелева обслуга нечемна і лише чигає на доляри. Елеватор-„дзвіґ" на чотири особи часом працює, часом спочиває або стоїть на ремонті.

Варшава, що під час війни на 80 відсотків була знищена, і досі не відбудована. На будинках видно ще сліди куль. Нові доми будують з цементових бльоків. Нема вже тут шляхти і польської бути, місто не робить враження столиці 30-мільйонової держави.

У Варшаві оглянули ми Палац Культури. Це — 39-поверхова будівля, дар Сталіна для Польщі. Усіх робітників, 40 мільйонів цеґол та ввесь інший будівельний матеріял прислав він з Совєтського Союзу. На мій запит, чому досі на мурах палацу стоїть ім'я Сталіна, якого в Москві розвінчано, я дістав відповідь: „Це був особистий його дар, і цього факту змінити не можна".

Занедбані парки, з висохлими квітами і травою. Могила незнаного вояка на Саскім пляцу нагадує польську визвольну війну.

Оглядали ми музеї і „клюб хлопа", але хлопів там не бачили. Відвідали палац Радзівілла, в якому підписано Варшавський пакт в противагу пакту НАТО. Були в костелі св. Анни зі статуєю дволичної варшав'янки і в костелі св. Марціна, на подвір'ї якого містився під час останньої війни штаб повстанців. Німці їх вистріляли доноги, а большевики тим часом стояли за Вислою.

Варшава робила враження порожнього міста, бо влітку нова польська шляхта і різні чорноріржники бавляться над морем. Є в місті досить авт, але це переважно таксівки. Люди одягнені бідно, всі мужчини ходять з течками, а жінки з торбами. Крамниці повні харчів, але бракує рижу, кави, перцю, а цитрин та помаранч зовсім нема. Поляки навчилися пити чай без цитрини.

Великий спортовий стадіон за мостом Понятовського на Празі заростає травою. Навіть Вісла, яка колись плила широким руслом, висихає, бо її доплави через посуху не дають досить води.

Бачили ми руїни жидівського ґетта, де жиди, знаючи, що їх чекає смерть, зорганізували були повстання проти німців. Тут в пам'ять жертв повстання стоїть пам'ятник роботи скульптора Раппапорта.

До одної туристки з нашої групи приїхали свояки-лемки з Ольштину, а до другої з Катовіц. Розказували про велику біду на селах і про тугу лемків за рідним краєм.

Існує у Варшаві також „нічне життя". В ресторанах грають оркестри і танцюють люди. В одному з них я був у товаристві знайомих, що приїхали до Варшави зі мною на зустріч. Вступ коштував 30 золотих.

ДОПОМОЖІТЬ ВДЕРЖАТИ І РОЗБУДУВАТИ ДЛЯ НАШОЇ ДІТВОРИ РІДНУ „ВЕСЕЛКУ"! ПОШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ПОЖЕРТВУ НА ІІ ФОНД!

Теодор Терен Юськів

НА ПОШАНУ В. БАРВІНСЬКОГО

(З нагоди концерту в Ню Йорку, присвяченого його пам'яті)

Хто знав Барвінського ближче, тому важко приходиться писати про нього без особливого зворушення і хвилювання.

Якщо на цьому світі можуть існувати ідеальні люди, то ідеальною людиною був наш незаступимий Василь Барвінський. І його то засудила Москва на 10-літнє заслання. Він був завеликий для неї, як композитор, заідеалістичний, як суспільний діяч, засвідомий, як представник своєї нації, закультурний і зааристократичний, як людина західнього світу. Барвінський не входив в історію української музики тільки як визначний композитор і виховник, але теж, і цим саме відрізняється він від інших наших композиторів, як великий, невтомний і послідовний суспільний діяч. Щодо самопосвяти для справи поступу, і розвою свого народу, можна його порівняти з І. Франком. Довше як одну ґенерацію музичне життя Зах. України проходило через фільтер його чуйної і жертвенної індивідуальности. Ст. Людкевич і Н. Нижанківський були в цій ділянці його знаменитим доповненням. Журбою Барвінського було, щоб кожна українська репрезентативна імпреза була на відповідній мистецькій височині. На кожній важливішій імпрезі він старався бути, щоб особисто ствердити, чи був там конечний мистецький рівень. Барвінський спішився з лекцій на громадські засідання, конференції, зустрічі, вистави, концерти, опери, а відтіль знов на лекції. Це було теж і постійною турботою його друзів, бо він стільки часу посв'ячував на громадську роботу, що не мав вільної хвилини на компонування. Було потрібне ж і те і те, а на все часу не ставало. Привітність, доброта, готовість допомогти іншим, головно молоді, були в Барвінського виїмкові.

Мої зустрічі з В. Барвінським.

Будучи ще учнем львівської гімназії т. зв. „філії", побачив я на „корсо" досить незвичного пана. Обличчя було таке оригінальне і цікаве, що, побачивши його раз, ніколи вже не забувалося.

Другу стрічу мав я з Барвінським вже по матурі. Заміряв я дістати від Музич. Інституту Лисенка співочу стипендію. Треба було робити авдицію, що на неї прийшли д-р Б. Кудрик і В. Барвінський. По прослуханні народнього: „Ой, зійди, зійди, ясень місяцю", Барвінський з місця запропонував мені стипендію в одної вчительки, яка мені не відповідала. А в тієї, що я хотів її, треба було платити. Це було немислиме для мене. От тут і самий Барвінський не міг нічого вдіяти.

До третьої зустрічі прийшло так: Живучи у Львові, як студент у дуже невідрадних фінансових відносинах, щоб буйніше якось перебристи літо і може дещо навіть заробити, я заснував квартет ревелерсів „Юстона". І ми об'їхали майже всю Галичину, даючи концерти з гарним успіхом. Коли ж восени концерт відбувся у Львові в театрі „Різнородностей", успіх у публіки був добрий, критика в „Ділі" похвальна, тільки оцінка Барвінського в „Новому Часі" була мінорна. Та вже самий факт, що Барвінський прийшов на концерт легкої музики незнаного квартету був дуже знаменний. Ні Людкевич, ні Нижанківський не були б вчинили щось подібного. Барвінський музик - суспільник уважав за свій обов'язок постійно тримати руку на музичному живчику нашої спільноти.

Коли я, незадоволений з рецензії, прийшов до нього до Муз. Інституту з запитом що бракувало концертові, відповідь була: „Вам треба поважно взятись за студії композиції. — То хіба в вас, пане директоре — відповів я напів жартом, напів поважно. Барвінський подумав, поїхав пальцями правої руки по звилистій чуприні, задивлений своїми добрячими очима десь вдаль і рішив: Приходьте кожного понеділка о годині першій до Інституту. Тут тоді майже нікого немає, будемо спокійніше працювати.

І так ми працювали понад два роки.

В міжчасі прийшло до конкурсу на співочу стипендію Ол. Мишуги. Барвінський намовляв мене брати участь у конкурсі, і я дістав стипендію. Тоді то приїхав до Львова славний бас А. Дідур, і я дістав стипендію і в нього. І так студіював я із Дідуром і з Барвінським аж поки не зачав виступати на концертах в радіо і в опері. На музичні студії з Барвінським залишалось мало часу. З жалем мусів я припинити дальшу науку в Барвінського, але хвилі, пережиті з ним, я згадуватиму завжди.

Мій перший, найповажніший виступ на українській імпрезі на ювілейному Шевченківському концерті в залі кіна Атлянтік, де теж був виконаний вперше Барвінського фортепіяновий концерт ф-моль, був теж його ділом. Барвінський був душею першого конкурсу молодих українських співаків, на якому припало мені перше місце.

Що в програмі концерту?

Найпопулярнішою піснею Барвінського у Львові була: „Ой, поля, ви поля". Саме нею і починається концерт, присвячений йому в Ню Йорку. Пісня ця повна трагічного і щирого драматизму з деклямаційно речитативним закінченням дає змогу широкої інтерпретації. Друга пісня „Вечером у хаті", це одна з перших, що їх Барвінський написав. Тут більший натиск поставлено на фортепіянову ілюстрацію, як на голос. В скандованім ліризмі важка вона до виконання, та при глибокій інтерпретації вона робить глибоке враження. В ній впроваджує композитор уперше в нашу пісню новість: нотні знаки без зазначення тону („нудьга"). Третя пісня, це річ, що їй у нашім пісеннім дорібку немає пари. Це щось, як Лисенкові: „Гетьмани" — унікат. Вона: „Псальм 94". Стилево виливається тут біблійний характер мелодики, знаменито степенується настрій оркестровим підмальованням, колосальне закінчення з візією визволення народу. Це справді величний гимн - молитва поневоленої Нації. Я, особисто, приємно згадую, як тенор Голинський співав цю пісню.

Друга група пісень Барвінського, це народні пісні, що в них наш музика був залюблений. Опрацювання їхнє більше („Косарі") чи менше („По садоньку хожу" — перше виконання в ЗДА") — складне, та всі вони це високомистецькі дострої. Клепання кіс, розмах праці, танкове притупцювання чи тонкий модуляційний ліризм плястично ілюструє музичний акомпаньямент. В розкішній же: „Чи ти мене вірно любиш" (перше виконання в ЗДА) Барвінський доходить до найвищого ступня в малюнку музичного опрацювання. Це чи не найкраще і найтонше тематично музичне мереживо до народної пісні, що його ми маємо взагалі.

Друга частина концерту, це пісні західньоевропейських композиторів, з якими наш музик був так цупко пов'язаний. Пісні, що творять цю частину, тематично злучені з ідеєю вечора присвяченого Барвінському. Бо коли в старинній арії Перголезі „Ніна" чуємо зазив до музик, щоб збудили щойно померлу Ніну, то в нашому випадку бажання воскресіння відноситься до неживучого композитора. Чи в пісні Шуберта: „Заздрість і гордість" (з циклу: „Гарна Мельниківна"), де співається про героя пісні, що він десь у засвітах виграє на сопілці дітям - людям танці і пісні, то — звичайно — цим героєм для нас є Барвінський. В арії з „Ернані" Дон Карло каже, що він прославить своє ім'я так, що воно стане „переможцем віків". Для нас таким має бути ім'я нашого композитора.

Третя частина вечора, це немов дефіляда українських композиторів перед великою постаттю Барвінського. Це пісні, що на них він виростав, як Матюка „Веснівка", чи О. Ніжанківського: „Минули літа молодії". Або пісні його найближчих товаришів музичної справи, Людкевича: „Ой, вербо, вербо" чи Н. Нижанківського: „Засумуй, трембіто", що були і найчастіше співані, коли Барвінський стояв у проводі нашого музичного життя. Міцний і бадьорий акорд творять пісні при кінці концерту: Степового до поезії Л. Українки — „Геть те думи, ви хмари осінні", і монолог Хмельницького з опери Данькевича: „Богдан Хмельницький" про грізну і непоборну Україну.

УКРАЇНЦІ У СВЯТІШОГО ОТЦЯ ПАВЛА VI

(Закінчення зі стор. 1-ої)

формальности щодо вступу на територію Ватиканської держави й папської резиденції.

Врешті рушаємо мармуровими сходами. На першому повороті зустрічає нас Жанна д'Арк, яку українці з Франції вітають приязними вигуками. Між нами проф. Мартинець з Мюнхену. Він в однострої лицаря ордену св. Сильвестра й приємно дивитися, як на кожних дверях галебардники у мальовничих строях швайцарської гвардії, що певно не змінилися за останніх 500 років ні трішки, віддають йому по-військовому почесть.

Чим далі йдемо, тим більше вояків ґвардії і все в нших одностроях. Проходимо першу залю, в якій величезний трон і багато ґвардійців. Та авдієнція відбудеться в червоній залі, прикрашеній незрівняними гобеленами з релігійною тематикою і золотою стелею. Бічними дверима входить і приєднується до нас Митрополит - Ісповідник Йосиф Сліпий. Його кремезна постать панує над усіми присутніми. Він найвищий з владик, він без червоної мантії: він бо строгий візантієць і залишається в чорній рясі, а його єпископська гідність втілена в його св. Панагіях.

Приємно ствердити, що, не зважаючи на всі страждання і свій вік, не зважаючи на недугу останніх місяців, він має бадьорий вигляд. Його борода підкреслює аскетичність обличчя, а з лагідної посмішки б'є щастя людини, що сповнила високий обов'язок до кінця.

До залі входить варта, очолена старшиною, що нагадує капітана колишньої кінноти в золотих касках, люди в цивільних строях XVII чи XVI ст., з білими ковнірами й чорними киреями, і в товаристві двох кардиналів появляється суха й струнка постать Святішого Отця Павла VI.

Вселенський Архиєрей Католицької Церкви — ввесь у білому. Лице його аскетичне, але не променює аскезою Пія XII, Папи-мислителя, а завзяттям і вольовістю, яку підкреслює це випняте наперед підборіддя, знак всіх людей сильної волі. Чи воно справді так, чи під впливом його промов і звідомлень про доцьогочасну діяльність, але мається враження, що ця людина при всьому спокою духа — тремтить в напруженні, щоб витримати й гідно нести розторощуючий тягар свого становища й завдань, зокрема ж в обличчі праць Собору, що визначить нову епоху в житті Христової Церкви. Всім бо тепер ясно, що рішаються тут основи, які матимуть значення для всіх християн, навіть для всього світу.

Папа кидає оком на перший ряд, в якому наші Владики. Його погляд зупиняється на постаті Митрополита-Ісповідника, і до нього він відразу посміхається. Семинаристи починають співати молитву до Пресвятої Діви Марії. Коли скінчили, Папа сідає і Первоієрарх Української Греко-Католицької Церкви виголошує своє слово добірною італійською мовою, що вже за кілька годин підкреслить римська преса, як підкреслювала добірність латини якою він виголосив своє слово 11 жовтня на сесії Собору, пропонуючи створення Патріярхату Києва і Львова.

Владика Митрополит представляє св. Отцеві присутніх українських Владик, чернечі Ордени, духовні Школи, говорить про діяльність мирян у житті Церкви. Папа запрошує всіх сідати і починає свою промову.

Рівним і певним голосом, хоч і не голосно, Папа Павло VI висловлює свою радість з того, що може привітати українців, які йому відомі славними церковними традиціями й боротьбою за християнство та Церкву. Винятково теплими словами висловлює радість, що бачить Митрополита-Ісповідника, який витримав на становищі й у вірності Богові та Церкві у „важких і безнадійних умовинах".

Далі Папа окремо вітає УХРух і запевняє своє благословення і підтримку цьому виявові активности вірних. Відчувається, що Голова Католицької Церкви торкнувся тут винятково близької йому теми: піднесення мирян, активізації їх у світському апостольстві, що знайшла вже такий вияв у постановах Собору, розроблятиметься в дальших і, нема сумніву, що він подбає про її належну інтерпретацію та проведення в життя.

Згідно з римським звичаєм, Папу зустріли присутні оплесками. Відчувається, що в Ватикані панує дух Папи Івана XXIII, який зробив рішучий крок в напрямку зменшення церемоніяльности. Папа Павло VI, скінчивши свою промову (він мав написаний текст, але добру половину виголосив, не заглядаючи до нього), сходить з підвищення і вітається з нашими Владиками. Тепло вітає Митрополита, видно, що пізнає Кир Букатка, тепло вітає Кир Івана, Кир Максима й ще декого, а інших йому представляє Митрополит. Він вітає проф. Мартинця, проф. В. Янева, просить представити йому о. Протоігумена оо. Василіян, Ігуменю Сестер Служебниць.

Алеж нас дві сотки, а кожного дня Папа має по кілька авдієнцій, на яких бувають тисячі людей. Це бо Голова Христової Громади, що нараховує півміліярда вірних...

Заховується він просто, як людина ділова й зайнята, яка хоче бути, проте, уважною до кожного. Нема в нього ніякого наголосу на своє становище, поза ритуальними „ми". Посмішка його привітна, але це посмішка людини втомленої щоденною працею, зайнятої думками про чергове діло. Без ніякого церемоніялу він благословить присутніх і перепрощує, що мусить відійти.

Під оплески присутніх Голова Католицької Церкви швидким кроком зникає в дверях, що ведуть до його апартаментів.

Виходимо тими ж сходами, поміж тими ж ґвардистами. На площі св. Петра вже знято бар'єри, і малі гуртки прочан та туристів прямують до храму. Але українська група гомонить, як вулик. Це бо рідка нагода для зустрічі з Владиками й між собою різних людей, що бачаться раз на довгі роки.

Осіннє сонце заливає площу промінням, наче хоче своїм велетенським прожектором освітити для нас гармоній колонад, залишити спогад про Вічне Місто, в якому так палко черговий раз дискутуються речі вічного значення.

О. Жданович

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА Ч. 22.

Д-р Т. В. Демус — збірка з нагоди річниці вінчання д-р П. і О. Мощюк $10; д-р Лоза $2; д-р Смик $10; п-і Горчинська $5; п-во Кострубаки $10; д-р Демус $10.	$47.00	Л. Мазяр, Каракис	2.00
Відд. УНС 240, Клівленд	20.00	М. Дигдало, Дітройт	2.00
С. Смотрук, Монтреал	15.00	О. Городиський, Шикаго	2.00
Хр. Кухар, Варен	15.00	Б. Козак, Гартфорд	2.00
Ерес, Нюарк	10.00	І. Новак, Трентон	2.00
З. Голубець, Парма	10.00	Н. Дуда, Ст. Катеріне	2.00
М. Сенько, Н. Бритейн	8.00	Ю. Архипов, Бруклин	2.00
В. Олексів, Бруклин	6.00	Д. Колтик, Мінеаполіс	2.00
И. Геречка, Менвіл	5.00	Т. Семаковський, Агвагне	2.00
В. Труфин за Е. Федишин	5.00	С. Гуйван, Шикаго	2.00
В. Кедровський, Вашингтон	4.60	І. Волошин, Гадсон	2.00
Т. Чубенко, Алентавн	4.00	Д. Ласевич, Бруклин	1.90
Ю. Васлій, Гаррисбург	4.00	Д. Осадчук, Бріджпорт	1.50
Д. Будаковський, Олбани	3.00	Т. Марущак, Понтіяк	1.00
М. Гречило, Мілвоки	3.00	Б. Карась, Бруклин	1.00
Александра Дмитрюк	2.10	Н. Н., Клифтон	1.00
І. Ситник, Філядельфія	2.05	А. Сеньківський, Гастінґс	1.00
В. Рипдич, Філядельфія	2.05	І. Пастух, Ірвінгтон	1.00
Р. Сас, Філядельфія	2.05	І. Тріщук, Рочестер	1.00
Т. Сусоль, Сомервіл	2.05	О. Бандера, Гартфорд	1.00
А. Задойко, Торонто	2.00	Е. Притула, Балтимор	1.00
Д. Шкрумеляк, Мілфорд	2.00	Ст. Бляховський, Честер	1.00
Л. Бохнарук, Балтимор	2.00	М. Дечо, Сеймур	1.00
Ст. Бойків, Нюарк	2.00	Ст. Тисовський, Ст. Пол	1.00
О. Смик, Бінгемтон	2.00	І. Чопко, Ельміра	1.00
М. Дербуш, Мінеаполіс	2.00	М. Стислович, Асторія	1.00
		Я. Зінченко, Форт Вейн	1.00
		К. Осадца, Мідл Вілед	1.00
		Т. Наконечний, Фенікс	1.00
		А. Делкевич, Рачестер	1.00
		Нік Парк, Ст. Луіс	1.00
		Н. Н., Провіденс	1.00

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 27-го ЖОВТНЯ 1963 р.:

ROCHESTER, N. Y. Збори Т-ва ім. Т. Шевченка, 289 Відд. о год. 3-ій по пол. в Укр. Амер. Клюбі при 292 Hudson Ave. На зборах буде обговорено: 1. Нова грамота УНСоюзу, 2. 40-річній ювілей Відділу. — І. Мищук, през., М. Гусар, касир, В. Б. Гусар, секр.

Зі спорту

ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ НА НАСТУПНУ НЕДІЛЮ

„Чорноморська Січ" Нюарк — „Польські Соколи", мистецькі змагання Американської Футбольної Ліґи відбудуться в неділю, 27 жовтня 1963, о год. 2.30 по полудні, на грищі Айронбавнд при Вілсон Евню в Нюарку.

Безпосередньо перед початком змагань представник Американської Футбольної Ліґи вручить святочно Чашу Луїса дружині „Чорноморської Січі", яка здобула цю Чашу в цьому році.

„Тризуб" Філядельфія — „Гакоах" Ню Йорк, мистецькі змагання Американської Футбольної Ліґи відбудуться в неділю, 27-го жовтня 1963, о год. 3.30 по полудні на стадіоні Рендалс Айленд, Н. Й. Попередять їх змагання „Великої Десятки" Нім. Ам. Футб. Союзу „Джуліяна" — „Гунґарія" о год. 2.00 по полудні.

ЗМАГАННЯ СТОЛОВОЇ СИТКІВКИ В САВТ РІВЕРІ

Білоруський Спортовий Клюб „Ньоман" у Савт Рівері, Н. Дж. влаштовує під патронатом СУАСТ — Схід товариські індивідуальні змагання столової ситківки в конкуренціях чоловіків, жінок, юнаків і юначок в суботу 16. листопада 1963 в залі Рікрісйшен Сентер при 201 Вайтгед Евню. Початок змагань заповіджений на 9.30 рано. Вечором того самого дня влаштовує БСК „Ньоман" забаву під звуки оркестри Б. Гірняка. Зголошення до участи в змаганнях прийматиме ланкова столової ситківки СУАСТ — Схід Ліда Чайківсвька до 11-го листопада на адресу:

Miss Lida Czajkiwska, 868 Howard Avenue, New Haven, Conn.; Тел.: 203-787-0717.

„ТРИЗУБ" — „ПОЛЬСЬКІ СОКОЛИ" 4:0 (1:0)

Нюарк, 20-го жовтня. — Змаг з поляками не був легкий і завзятістю та твердістю нагадував стрічі наших дружин з польськими копунами на рідних землях. Все таки в цій грі не було брутальности. Змагання заповідали безворітний вислід, щойно п'ять хвилин перед перервою Яковина стрілив із замішання перші ворота. Другі ворота впали аж в 70-ій хвилині, коли В. Чижович випустив Ногу, а цей гострим приземим стрілом підніс вислід. Нога є майстром „білярдових" стрілів, які відбиваються до сітки від стовпа. Він рідко минається з воротами, але в цій зустрічі не використав нагод з дуже близької віддалі. В 75-ій хвилині суддя Калаган подиктував карного за настрілену руку Бориса. Свич оборонив його, але суддя казав повторити мет, бо, мовляв, Свич вийшов з лінії воріт. Добре уставлений Свич перекинув другий карний мет через поперечку. У 85-ій хвилині Чижович виложив вдруге, як на долоні, і Яковина без труду вмістив м'яч у сітці. Хвилину перед кінцем знову „всюдисущий" Яковина добив сильний стріл Ноги, який відбився від стовпа.

Змагання ці були знаменні тим, що В. Чижович показав своє друге обличчя змагуна. Від часів авансу з рядів юнаків „Дзюхо" був знаний як соліст, а тепер були ми заскочені його трансформацією на ідеального змагуна з прикладною співпрацею зі своїми партнерами. Декілька докладно виложених м'ячів більше варті, як сольові рисковні заграння. Будемо раді, якщо „Дзюха" не кортітиме вертатись до свого попереднього обличчя.

Новий Борис на штопері це лиш частина доброго на цій позиції Кравця. Він заповільний, що надробляє придержуванням противника руками. Решта змагунів „Тризуба" без закиду. Склад „Тризуба": Свич, Бородяк, Рач, Кравець, Борис, Ілай, Нога, Манджіні, Ферейра, В. Чижович, Яковина. Резерва: Варварук, Мунес, Е. Чижович, Ахінко.

Яр. К-ий

УСК — ГРЕЦЬКО - АМ. С. К. 3:0 (0:0)

Ню Йорк, 20-го жовтня. — Волю перемоги підсилювало в УСК-у бажання доказати, що минулонедільна перемога УСК-у над греками в товариських змаганнях була заслуженою, а не припадковою. В складі УСК-у бракувало знаменитого Турра, через іміграційні перешкоди, та контуженого Андраде.

Перша половина гри була рівнорядна і проходила зі змінним щастям. Обидві сторони вели гру обережно і опановано. На початку другої півгри греки кількакратно загрожували воротам УСК-у, але їхні акції ліквідувала вміло трійка Фрайтаґ, Янґ і Мек-вілкен. Кермував ними знаменний воротар Ядловський, який оборонив кілька дуже небезпечних стрілів. Цап, який сповняє ролю капітана, заграв добре на помочі. В нападі заграв цим разом краще і продуктивніше Сметгирст, автор двоїх воріт. Побіч нього вибивався молодий многонадійний змагун Скірка, який показав багато кращу гру, кращий біг, скоріші подачі і стріли. Треті ворота здобув Мулвой, стріляючи притомно понад голову вибігаючого грецького воротаря.

Глядачів на змаганнях було понад 2,500, але переважно греків. Наші симпатики не оцінюють належно таких важних змагань, хоч їх чисельна присутність має велике значення. Члени і симпатики УСК-у повинні б теж зорганізувати охорону для змагунів, бо на змаганнях з греками наша дружина була стероризована і противниками і публікою. Були там не тільки „фавлі" та поштуркування, але обкидування змагунів камінням, а лежачому Мулвосві навіть кидали пісок в очі. Суддя Петерс не був об'єктивний і безрадно приглядався, або не хотів бачити диких і неспортових вчинків грецьких змагунів. Це повинно спонукати провід УСК-у постаратися на наступні змагання з греками про поліційну охорону для змагунів.

Іван Д. Діденко

„ЛЕВИ" — ЮТС" 2:2 (2:2)

Шикаґо, 13-го жовтня. — Обидва кандидати на спадок до Першої Дивізії старалися виграти зустріч за всяку ціну.

„Леви" грали краще технічно та завзято, а серби протиставили їм гру на пробої, швидкість та брутальність. А. Бахір здобув провадження в 10-ій хвилині, але вже в 16-ій хвилині серби вирівняли. Другі ворота для „Левів" стрілив Крук з карного в 24 хвилині гри, після чого ще декілька грізних стрілів оборонив Павічевіч, воротар сербів, який є кандидатом на репрезентанта ЗДА. Серби вирівняли вдруге та устійнили вислід дня з карного в 43-ій хвилині гри. Після перерви обосторонні наступи не принесли зміни висліду. Суддя Корсовер в 70-ій хвилині побоявся подиктувати карне до сербів за брутальний „фавль" на Каравані. В останніх хвилинах „Леви" сильно атакували ворота сербів, але судді закінчили на сім хвилин скоріше зустріч, бо не відчислили втраченого раніше через глядачів часу перерваних змагань.

СК „Крила" — „Сейнт Джов" 3:0.

Після цієї перемоги „Крила" остаточно здобули собі право на вхід до Вищої Дивізії, з чого можна справді радіти. СК СУМА „Крила" засновано весною 1953 року перших два роки грали вони в Другій Дивізії, а дальших 8 років у Першій Дивізії Південь, де і здобули в цьому році перше місце.

Висліди інших дружин:

„Леви" резерва — „Ютс" резерва 3:2.

„Леви" юнаки — Ріль-Ф. К. „Б" 2:0.

В цій грі ворота здобули Конярський та О. Банах. Воротар „Левів" Загородний оборонив одинадцятку.

„Леви" доріст — „Атлас" доріст 1:4.

Найменші „левенята" потерпіли першу поразку осіннього сезону від одноліткіи мексиканців. Стрільцем одиноких воріт був Борис Шлапак. Досі „левенята" виграли 4 зустрічі, а програли одну і мають відношення воріт 24:9.

„Крила" доріст — Литовський С. К. доріст 0:2.

„Тигри" юнаки — „Іґелс" юнаки 0:3.

Петро Головатий

ТЕНІСОВІ ЗМАГАННЯ „ЛЬВІВ" КЛІВЛЕНД — „ЛЬВІВ" ТОРОНТО

Клівленд, 28 і 29 вересня. — Міжклюбові тенісові змагання двох „Львовів" закінчилися перемогою 11:3 клівлендських господарів. Перших п'ять зустрічей числилося як першості УСЦАК і в цих чотирьох поодиноких грах та одній подвійній „Львів" Торонто переміг 3: 2.

Поодинокі висліди:
Клівленд — Торонто
А. Попель — Ф. Мельник 6:3, 6:4
В. Лютий — Т. Децик 5:6, 6:1, 8:10
А. Попель — Т. Децик 6:3, 6:2
В. Лютий — Ф. Мельник 1:6, 2:6
А. Попель і Ю. Попель — Ф. Мельник і Т. Децик 6:8, 6:3, 4:6

Товариські гри:
Е. Небеш — В. Калимон 6:4, 7:5
Ю. Попель — Д. Мельник 6:4, 6:2
Е. Небеш — Д. Мельник 6:3, 6:3
Ю. Попель — В. Калимон 6:3, 3:6 (Зустріч не докінчено через дощ)
В. Лютий і Е. Небеш — Д. Мельник і В. Калимон 6:1, 6:2
Ю. Грабець — Б. Дзерович 6:3, 6:1
Б. Раковський — О. Луців 6:0, 6:1
Ю. Грабець — О. Луців 6:2, 6:0
Б. Раковський — Б. Дзерович 6:4, 6:3
Ю. Грабець і Б. Раковський — Б. Дзерович і О. Луців 6:0, 6:0

Я. П.

ФУТБОЛЬНІ ВИСЛІДИ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ СТЕЙТУ КОННЕКТИКАТ

УСК Бріджпорт виграв мистецькі змагання на виїзді в Ногаґок вислідом 6:3 з португальською одинадцяткою з Ногаґок. Після цієї перемоги УСК опинився на першому місці „А" Кляси Футбольної Ліґи Стейту.

УСТ „Довбуш" Ню Гейвен програв на виїзді в Бріджпорті мистецькі змагання „Б" Кляси 0:3 з німецькою дружиною „Германія".

М. Я.

ВІСТІ З „ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧІ" — НЮАРК

„Айнтрахт" — „Ч. Січ" 1:1

Асторія, 19-го жовтня. — Ці товариські змагання футболістів „Ч. Січі" з німецьким клюбом були дуже добрим тренінґом для нашої дружини, яка мала можливість запізнатися з площею „Айнтрахт Овал", де ще в цьому сезоні відбуде відплатні змагання проти „Інтер Клюбу" (нова назва „Бока Джуньйорс"). Шкода, що в цій грі не могли взяти участи: Чайка, Снилик, Дутра, Черемха, Сільва і Кіндратів. З нових змагунів, що виступили в красках „Ч. Січі", добре зарепрезентувалися новоприбулий з Арґентини Павлишин II — на позиції лівого оборонця і минулорічний юнак В. Каздоба III в лінії нападу. Одинокі ворота для „Ч. Січі" здобув Мушак.

„Ч. Січ" (учні) — Бруклин С. К. (учні) 3:1

Нюарк, 19-го жовтня. — Були це четверті першенські змагання і 4-та перемога наших наймолодших січовиків, які таким чином закріпили позицію лідера своєї групи. — Переможні ворота для „Ч. Січі" здобули Ю. Чапля 2 і Смук 1. — Після цих змагань наші учні мають здобувних 8 точок і 18:1 воріт.

В неділю, дня 3-го листопада ц. р. „Ч. Січ" виїде до Бостону, Масс., де відбуде важливі першенські змагання з місцевим клюбом „Італія". Буде це перший в історії „Ч. Січі" виступ в цьому місті, де наші молоді футболісти сподіваються від українців любителів цього спорту відповідної моральної піддержки. Змагання відбудуться на „Челсі Меморіял Стадіоні", що знаходиться недалеко від стацій: „Савт" 7-хв. - „Норд" 5-хв.

Ом. Твардовський

АНГЛІЯ ПЕРЕМОГЛА 2 : 1 ЗБІРНУ СВІТУ

Минулої середи, 23 жовтня відбулися на Вемблі Стадіоні в Лондоні великі міжнародні футбольні змагання з нагоди 100-ліття зорганізованого англійського футболу. Проти репрезентації Англії виступила збірна футболу решти світу і в присутності 100,000 глядачів англійці перемогли вислідом 2:1. Ворота для Англії здобули Пейн і Ґрівс, а для збірної світу Лов (Шотляндія).

РОЗШУКИ

Пані МАРТУ замужню КОВЧ, пошукує сестра ОКСАНА зі Львова, правдоподібно замешкалу в Клівленді або околиці. Вона сама або хто знає щось про неї, проситься зголосити на адресу:

Zenon CHAJKOWSKY
4641 OLD YORK RD.
Philadelphia 40, Pa.

УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНО-ХАРИТАТИВНА СЛУЖБА
б. Український Червоний Хрест
пошукує:

Анну Дмитра й Олексу Влох, вивезених в 1942 році до Німеччини.
Мисяк Теклю з села Дидятич.
Осмолу Дмитра Якимовича.
Романюка Дмитра сина Гаврила.
Кульчицького Володимира.
Гишту Анну (Ганя) з села Прислїп.
Гельмака Петра.
П. Левицького, який в половині червня 1944 р. був перекладачем мадярської мови у шпиталі у Ворохті для українського пацієнта, раненого в око.

Хто знав би вижче пошукувані особи, просимо подати на адресу:

Ukrainischer Medizinischer u. Caritativer Dienst e. V.
8 Muenchen 2,
Dachauerstr. 9/II
Deutschland.

ТАРЗАН, ч. 5130. Тарзан починає діяти...

"CAPTAIN!" EXCLAIMED THE APE-MAN. "I THINK I KNOW THE ANSWER TO THIS NATIVE REVOLT!"
THEN QUICKLY HE PUSHED PAST THE GUARDS AND LEAPED OUT INTO THE STREET.
A POLICEMAN PLANNED TO STOP HIM BUT WAS RESTRAINED BY REYNARD. "LET HIM GO," HE SAID, SIGHING. "WHAT HAVE WE GOT TO LOSE!"

— Капітане, — гукнув мавполюд. — Гадаю, що маю відповідь на цю революцію тубільців!

А після того він швидко мигнув попри вартових та вискочив на вулицю.

Поліцист хотів його загримати, але Рейнард приборкав його, кажучи: — Нехай іде, що ми можемо втратити?